

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA' ITALIANA S. A., MILANO.

Prepoved kroženja in postajanja na ozemlju v širini enega kilometra ob železniških progah

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino

Poveljnik XI. Armadnega Zbora na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291,

na podlagi Ducejevega razglasa z dne 29. septembra 1941-XIX, objavljenega v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale« z dne 30. septembra 1941-XIX št. 231, nanašajočega se na kazenske odredbe v zaščito krajev ali stvari vojaškega pomena,

glede na naredbu z dne 30. oktobra 1941-XX št. 135, nanašajočo se na predpise za promet,

smatrajoč za potrebno, da se iz vojaških razlogov in oziroma javne varnosti omeji kroženje in postajanje v neposredni bližini železniških prog pokrajine in vsak po svoji pristojnosti odreja:

Člen 1. Kroženje in postajanje na prostem polju v širini enega kilometra na obeh straneh vseh železniških prog pokrajine sta v urah nočne prometne zapore povsem prepovedana,

Člen 2. Prebivalci hišnih skupin ali osamljenih hiš, stoječih v prepovedanem kilometru, smejo še nadalje bivati v njih, nikakor pa ne smejo krožiti in postajati po njivah, travnikih in gozdovih tega pasu.

Člen 3. Zoper vsakogar, razen zoper po prednjem členu izvedene osebe, ki se zalogi, da prebiva ali postaja v prepovedanem pasu, se uporabi orožje brez kakršnega koli opozorila ali poziva.

Člen 4. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če ni dejanje huje kaznivo, z zaporo od dveh let ali v denarju do 5000 lir.

Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo na dan, ko se nabije.

Ljubljana dne 20. junija 1942-XX.

General Poveljnik Visoki Komisar

XI. Armadnega Zbora za Ljublj. pokrajino

Mario Robotti Emilio Grazioli

Skrb za prehrano 16.000 prebivalcev

je naložena Nabavljalni zadrugi železničarjev Ljubljanske pokrajine — 20 letnica in občni zbor zadruge

Ljubljana, 22. junija

V svoji hiši na Cesti soške divizije je večer z jubilejnim občinim zborom Nabavljalne zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine proslavila svojo 20letnico. Ta zadruga je med najmočnejšimi, če ne celo najmočnejša pri nas. Njenega dela ni tako lahko preceniti, zlasti ne v teh časih. Vedeti moramo, da je zadruga naložena skrb za prehrano okrog 16.000 prebivalcev. Kaj pomeni delo te zadruge, spoznamo nekoliko bolj iz poslovnega poročila, ki je bilo razmnoženo in predloženo članstvu že pred občinim zborom.

Občni zbori zadruge so po delegatskem sistemu; večeršnjega občnega zbora se je udeležilo 31 delegatov, ki je zastopalo 3659 zadrugarjev. Zborovanje je vodil predsednik Emil Klebel. Zborovanje se je udeležilo tudi zastopnik ljubljanskega železniškega ravnanja inž. R. Kavčiča dr. Z. Jeglič, ki ga je predsednik prisrčno pozdravil in nanj naslovil besede v zahvalo g. ravnanja, ki vedno kaže razumevanje za delo zadruge. — Predsednik je poročal, da je zadruga lani premagala prehodne težave in da je ostala kljub vsemu precej močna, čeprav se je število članstva zmanjšalo od približno 9000 na okrog 5400. Zadruga se je prilagodila novim razmeram ter skušala zadovoljiti članstvo, številke nam pokažejo, kako veliko delo je zadruga opravila lani. Nakupila je 5 milijonov kg drv, 2 milijona kg premoga, 20 vagonov zgođenja in 50 vagonov poznega krompirja. Pomisliti je treba, da zadruga ne skrbi za nakup življenjskih potrebščin le za svoje člane, temveč tudi njihove družine, torej kakor rečeno za okrog 16.000 prebivalcev.

Iz poslovnega poročila posnemamo naslednje podatke. Lani je pristopilo 961 članov z 961 deleži. Posebno številni so bili pristopi v prvem četrtletju. To je najvišje število pristopivših članov od ustanovitve zadruge, razen v letih 1928 in 1929, ko je likvidirala Gospodarska poslovalnica južne železnice in so njeni odjemalci v trumah vstopali v železničarsko nabavljalno zadrugo. Med letom so izgubili 56 članov zaradi odpovedi ali službene premostitve, 91 jih je pa umrlo. Članstvo se deli tako: uradnikov je 1398, zvanikov 2387, služiteljev 73, delavcev 2741, dnevnicearjev 23, vpokojencev 1851 in 824 vdov in sirot. — Pregled notranjega poslovanja nam kaže, da je bilo lani 7 skupnih sej in ena slavnostna, in sicer v proslavo 20letnice zadruge 27. novembra. — Zadruga je bila lani priprava za vstop v Zadrugo zvezo v Ljubljani, ker je Zveza zadrug državnih uslužbencev v Beogradu prešla v drugo državno območje. — Zadruga je ob koncu lanskega poslovnega leta zaposlovala v Ljubljani 111 uslužbencev (predlanskim 126).

Iz pojasnil o bilanci je razvidno, da so člani prejeli za nakupe v gotovini 4% povračila, za nakupe v kreditu pa 3%. Povračila so znašala 444.598 L. Na ta uspeh zadruge lani je treba še posebej opozoriti, ko je bilo treba premagati toliko težav. — Med aktivno je iskano v gotovini in vlogah skupaj 68.943 L. Neličevih denarja pa imajo skupaj z delnicami 479.197 L.

Naša glasbena mladina poje in svira

Prva sklepna produkcija nadarjenih gojencev srednje glasbene šole ter Glasbene akademije je zelo navdušila številno občinstvo

Ljubljana, 22. junija.

Vsakoletne sklepne produkcije gojencev matične glasb. šole, srednje glasb. šole ter Glasbene akademije vzbujajo živo zanimanje ne le občana kroga gojencev ter njihovih staršev in vzgojiteljev, temveč tudi vseh pravih ljubiteljev glasbe, ki pozorno spremljajo razvoj, rast našega nadarjenega, prizidevnega glasbenega naraščaja. Te produkcije imajo tudi svoj sloves, saj nastopajo na njih, zlasti pri produkcijah srednje glasbene šole ter Glasbene akademije, že zreli izvajalci, ki s svojim kvalitativnim podajanjem prijetno presenečajo in ki vtišajo tem produkcijam nastopom pravo koncertno veljavo. O tem smo se prepričali tudi na večeršnjih prvi sklepni produkciji gojencev Glasbene akademije in srednje glasbene šole, ki je bila v dobro zasedeni veliki filharmonični dvorani. Stevilno glasbo ljubce občinstvo je z zbrano, poglobljeno pozornostjo sledilo posameznim izvajalcem ter jih toplo nagradilo za iskren glasbeni užitek, ki so mu ga pripravili s svojim uspešnim nastopom.

Najprej se je predstavila občinstvu gojenka prvega letnika srednje glasbene šole Jaroslava Erzin. S preudarno interpretacijo je prisrčno izvajala na klavirju Bort-

kievicijevi skladbi resnobno »Prvo bole ter igrivo živahno »Ko bom velik«. Zatem je z umetniškim občutjem zapel mladi bariton Benjamin Rožanec, gojenec drugega letnika srednje glasbene šole, Fiescovo ario iz Verdieve opere »Simone Bocconegrotter Skerjančev« »Vizijo«. Njegov bariton je lirčno zvočen in poln, odlikuje ga prijetna odmevnost. Izgovarjava je jasna, razločna. Z mirno sigurnostjo, in samozavestjo je odigral na klavirju Chopinov lirsko navdihnjeno skladbo »Impromptu« op. 29, gojenec tretjega letnika SGS Mario Sancin. Pravi mojster violončela je gojenec V. letnika SGS Ivan Poljanšek, kar je izpričal s točno, verodostojno interpretacijo Nerudovega »Koncerta v d-molu«. Na mejah tenorja se giblje zlasti v višinah polno zveneči, prodorni bariton Dušana Pertota, gojenca drugega letnika SGS, ki je ubrano zapel Respighijevo »Mele« ter znamenito Oneginovo arijo iz Čajkovskega opere »Evgenij Onegin«. Po duhovljenu je bila klavirska reprodukcija Dvořakovih skladb »Na starem gradu« iz op. 85 ter »Silhuete«, ki jih je s skladnim obvladovanjem izvajala gojenka tretjega letnika SGS Ksenija Zidarič. Rudolf Francij, gojenec tretjega letnika SGS, ima pri-

jeten, topel lirski tenor, ki je posebno v srednjih legah polno uravnotežen. Te svoje odlike je pokazal ob znanj Alfredovi ariji ob priložnosti druge slike Verdieve opere »Traviata«. Izreden glasbeni talent je mali Igor Ozim, gojenec tretjega letnika SGS. Z doganjo violinsko tehniko, poglobljenim zviševanjem izvajanja strunam čiste, polne, kristalne izbrusene tone, tako da je nudi s svojim Kreutzerjevim »Koncertom v D-duru« št. 13 prijetno presenečenemu občinstvu globok glasbeni ter umetniški užitek. Je pravi mali umetnik, ki se bo z vztrajnim izpolnjevanjem lahko vzpel do one stopnje dovršenega podajanja, ki je ideal vsem že v nežni mladosti zrelih talentov. Dr. Samo Lovše, gojenec petega letnika SGS, je sijajno vigran klavirist, odlični interpret težjih skladb, o čemer smo se lahko prepričali ob Chopinovem »Nocturnu« v fis-duru op. 19 ter »Valčku v e-molu«. Kot zadnja je nastopila sopranistka Erna Urbančičeva, gojenka tretjega letnika SGS. Odpela je s svojim zvon-

kim sopranom Schumannovo »Posvete« ter melodiozni spev iz Puccinijeve opere »Turandot«. Njen glasovni material je obilen, višine odpeva z lahkonostjo sigurnostjo. Z odstranitvijo nekaterih pomanjkljivosti pri izgovorjavi se bo lahko razvila v sijajno pevko.

Uspešno izvajanje nastopajočih gojencev je ubrano dopolnjevala smiselna soigra odličnih klavirskih spremljevalcev. Marte Bizjak-Valjalo, Jožeta Osane, Cirila Cvetka in Sama Hubada. Nadarjeni gojenci niso pripravili iskrenega zadoščenja samo svojim staršem, ampak tudi svojim skrbnim glasbenim vzgojiteljem ravnanju J. Betettu, prof. A. Darianu, prof. I. Pfeiferju, prof. A. Ravniku, prof. Č. Sedlbauerju, rektorju A. Trostu, prof. Aug. Trostovi, prof. V. Wistinghausnovi ter prof. Z. Zarnikovi. Navdušeno priznanje občinstva je bila toplo izpodbuda gojencem k novim lepim uspehom, posameznim šolam, ki se v njih oblikujejo mladi glasbeni talenti, pa iskren delež prisrčne hvalečnosti.

— Vodičelj hrvatske mladine na poti v Nemčijo. Na povabilo vodstva Hitlerjeve mladine je prišlo 15. t. m. v Dobovo na poti v Weimar, kjer bodo prisostvovali kulturnim prireditvam nemške mladine, 50 voditeljev hrvatske mladine. Pozdravil jih je vodja krajevne mladinske organizacije Ceno Sturm. Dekleta so jim izročila šopke.

— Zupani in orožniški uradniki na košnji. V Slivnici pri Celju pomagajo kmetom kositi tudi zupan z orožniškimi uradniki in redarji. Povsod tam, kjer so službeno ali po bolezni zadržani kmetje, prisikoci na pomoč zupan s svojimi pomočniki.

— Zrtev Drave. V Selnici ob Dravi so potegnili iz vode naplavljen truplo moškega, v katerem so spoznali 18 letnega pisarniškega slugo Wilja Wackea iz Studencev pri Mariboru. Pred desetimi dnevi se je vozil s čolnom po Dravi, pa je utonil. Njegovo truplo so prepeljali v Studence.

— Delovanje štajerskega Heimataunda v trboveljskem okrožju. V trboveljskem okrožju je prikočil štajerski Heimataund v maju na pomoč 423 prebivalcem. Skupaj z zdravstvenim uradom je priredil 12 materinskih posvetovanj na katerih je bilo brezplačno zdravniško pregledanih 307 otrok. Obisk otroških vrtcev je povsod razveseljiv. Samo v otroškem vrtcu v južnem delu Trbovelj so razdelili 867 obedov in 1300 južin.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 22. junija: Ahacij.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zavržena.
Kino Sloga: Toreadorjeva ljubezen.
Kino Union: Nesrečna ljubezen.
Kino Moste: Manon in Vzhodu Jave.
Druga sklepna produkcija Glasbene akademije ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani.
Razstava Gorše-Maleš v Jakopičevem paviljonu.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

ŠAH

Dramatičen potek predzadnjega kola v Solnogradu

Prejeli smo poročilo o 9. oziroma predzadnjem kolu zanimivega šahovskega turnirja v Solnogradu. Med tem je odločitev o zmagi že padla, oda rezultat nam doslej še ni znan.

Predzadnje kolo je pomenilo za vse sodelujoče šahovske mojstre, predvsem pa za Aljechina in Keres hudo živčno preizkušnjo. Njuni partiji s Stoltzem oziroma Bogoljubom sta potekli zelo dramatično. V igri Bogoljubov-Keres si je Bogoljubov s solidno igro otvoritvijo zgradil boljši položaj in že je kazalo, da bo zmagal. Toda prilagodilvi Keres je vedno našel rešilo — pot iz težkosti. Po prekinitvi pa se je položaj kmalu zasulak. Keres se je delno osvobodil Aljechinovega pritiska in ko je že utrjeval Bogoljubov izgubil figuro, je kmalu sledil konec. Malo pred polnočjo je Keres po 75. potezah Bogoljubova matiral.

Podobno se je razvijala in končala igra med Aljechinom in Stoltzem. Stoltz je igral sicilijsko in bil je nekaj časa v zelo ugodnem položaju. Tudi Stoltz so gledalci že prerokovali zmago. Vendar pregledaj. V končni krajci je dr. Aljehin prišel do prostega kmeta in kraljice. Stoltz, ki ga je preobrat zelo presenetil, je igral premalo pazljivo in Aljechinu se je posrečilo napraviti še drugo kraljico. Po 8 in pol urnem boju se je Stoltz v 50. potezi moral vdati. Zelo mirljubno se je razvijala igra med obeh nemških mojstroma Jungom in Schmidtom. Kmalu sta se skladno s položajem na šahovnici sporazumela za remis.

Po 9. kolu je bilo stanje naslednje: dr. Aljehin 6½, Keres 6, Junge in Schmidt 4, Bogoljubov 3½, Stoltz 3.

V zadnjem kolu so igrali: Aljehin s Keresom, Stoltz s Schmidtom in Junge z Bogoljubovom. Aljehin je potreboval za zmago le remis, med tem ko je Keres lahko vse riskiral, ker mu nihče ni mogel več odvzeti vsaj drugega mesta.

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek, 22. junija: Zaprti.
Torek, 23. junija ob 17.30: Sola za žene.
Red. Torek.
Sreda, 24. junija ob 17.30: Kraj na Betajnovi.
Red. Sreda.
Četrtek, 25. junija, ob 17.30: Vdova Rošlin.
Red. B.
Sobota, 27. junija, ob 17. uri: Kršipin in njegova botra. Premiera. Red. Premierski.

OPERA

Ponedeljek, 22. junija: Zaprti.
Torek, 23. junija ob 17.: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve. Cene od 24 lir navzdol.
Sreda, 24. junija: Zaprti.
Četrtek, 25. junija ob 16.30: Faust. Red. Četrtek.

Radio Ljubljana

TOREK, 23. JUNIJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije (Nell'intervallo: Segnale orario). 8.15: Poročila v italijanski. 12.55: Duet harmonik Golob-Adamič. 12.40: Trio Ambrosiano. 13.00: Napoved časa; Poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Pisana glasba. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Orkester, vodi dirigent Fragna. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert čelista G. Selmi. 17.40: Koncert sopranistke Ljilje Bianchi. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Koncert treteta Dobrsek. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Koncert ritmo-simfoničnega orkestra Cora, vodi dirigent Sempri. 21.50: Koncert kitarista Stanka Preka, spremlja violonist S. Zalokar. 22.10: Koncert violinista Alberta Poltronieri. 22.45: Poročila v italijanski.

Raznašalca (-ko)

za okraje STOŽICA, JEZICA in SAVLJE sprejme takoj upravnega Slovenskega Naroda. — V poštev pridejo domačini iz omejenih krajev.

NEDELJSKI SPORT

Letošnji kolesarski prvak Italije je Fausto Coppi

Prva finalna tekma za italijanski nogometni pokal — Teniški dvoboj Italija : Madžarska v Rimu — Padova poražena

Ljubljana, 22. junija.

Zanimanje za sportne dogodke je v Italiji z zaključkom glavnega nogometnega prvenstva precej popustilo. Večina nogometnih klubov razen onih iz divizije B, kjer boj še ni končan, je poslala svoje igralce na zaslužen dopust. Večrajšnja nedelja sta bila na startu le oba finalista v tekmovalstvu za pokal, kompletna divizija B in nekaj klubov divizije C v okrožjih, ki še niso popolnoma zaključila račune. Za ljubitelje tenisa je bil glavni dogodek v Rimu, kjer so italijanski reprezentanti v borbi z madžarskimi za »Rimski pokal«. Največje zanimanje pa je vzbudilo splošno kolesarsko prvenstvo, na katerem so se sestali vsi najboljši italijanski dirkači.

Na 245,5 km dolgi progi

Za splošno kolesarsko prvenstvo je italijanska zveza izbrala izredno težavno progo, dolgo 245,5 km. Cesta se je že kmalu po startu v Rimu začela vzpenjati in je dosegla prvi najvišji vrh pri Maglianu (275 m nadmorske višine). Nato se je do 60 km spuščala in dvigala ter prišla na najnižjo točko pri Bivio per Magliano (46 m). Odtod se je začel zopet strm vzpon na Calvi (353 m) s sledečim padcem, tako da je pri Terniju pri 92 km prišla zopet na 130 m višine. Tu je bil začetek najtežjega dela proge. V dolžini približno 100 km so se dvignili dirkači najprej na 730 m visoki vrh Morro, se takoj nato zagnali navzdol za 300 m, nato pa zopet navzgor na vrh Cappannaccia (665 m). Od tod se je cesta 35 km daleč stalno spuščala navzdol in nekako 50 km pred ciljem dosegla najnižjo višinsko točko (24 metrov). Toda preizkušnji se ni bilo konec. Dirkači so morali še enkrat na vrh hriba Magliano, ki ga so prevozili že v začetku. Do cilja, ki je bil v Rimu na Cesti Lazio, je bilo potem še 25 km.

K dirki se je prijavilo 62 dirkačev. Poznavalci italijanskih dirkačev so trdili, da ima največ izgledov lanski prvak Adolfo Leoni. Ta pa večerj niti enkrat ni resno posegel v borbo za prvo mesto. Že kmalu po odhodu ob 10.20 sta pobegnili in dosegla nekaj minut prednost Ricci in Bizzi. Coppi je zaostal zaradi padca, kateremu je kmalu nato sledila okvara pnevmatike. Priključil se je drugi skupini, v kateri je bilo okoli 15 dirkačev. Sredi proge pa je Coppi ubežal tovarišem in začel uspešno zasledovati oba vodča. Tempo dirke je bil izreden in so dirkači prevozili nekateri dele proge z nad 40 km hitrostjo. Coppiju je končno uspelo doseči Riccija, medtem ko je Bizzi zaostal. Tudi Leoni in Bartali sta hotela uiti svoji skupini, poskus pa ni uspel. Coppi in Ricci sta se naglo blizala cilju in za dolžino bicikla je v končnem sportu zmagal Coppi, ki je dosegel cilj ob 17.15.

Sodniki so ugotovili naslednji vrstni red prve desetorice: 1. letošnji kolesarski prvak Italije Fausto Coppi iz Castellanie v 6 urah, 53 minutah in 39 sekundah s povprečno hitrostjo 36,595 km na uro, 2. Mario Dicci za dolžino kolesa za njim, 3. Gino Bartali 6 minut in 43 sekund za prvim, 4. Gino Cinelli, 5. Glauco Servadei, 6. Adolfo Leoni, 7. Tomasoni (prvi med neodvisnimi), 8. Canavesi, 9. Spadolini, 10. Fiorenzo Magni.

Milano—Juventus 1:1 (0:0)

V Milanu je bila večerj prva finalna tekma za italijanski nogometni pokal. Kakor je znano, sta se v finale plasirala Milano in Juventus.

Večrajšnja tekma se je končala neodločeno 1:1, kar je nedvomno uspeh za Juventus. Povratna tekma bo v nedeljo v Torinu in Juventus ima mnogo izgledov, da osvoji svojemu mestu drugo najvažnejšo nogometno trofejo.

Pescara na drugem mestu

V prvenstvu divizije B je bilo večerj na sporedu XIV. povratno kolo. Najzanimivejša in najvažnejša tekma je bila v Pescari, kjer je nastopila Padova. Padovanci so šli na pot s precejšnjim optimizmom. Toda Pescara jim je bila kos in s tesno zmago je spravila obe izredno važni točki. V tabeli se je uvrstila na drugo mesto ter je najresnejši kandidat, da z Barijem prestopi prihodno sezono v divizijo A.

Bari je na svojem igrišču odpravil Brescio, Vicenza z visokim rezultatom Novaro, podčrtati pa je treba še zmago Pise v Alessandri in rekordno zmago Pro Patrie nad Reggiano.

Tekme so se končale takole: Spiezia: Spiezia-Fiumana 5:1, Udinese: Udinese-Lucchese 4:0, Vicenza: Vicenza-Novara 4:0, Prato: Prato-Siena 1:1, Bari: Bari-Brescia 2:0, Savona: Savona-Fanfulla 0:0, Alessandria: Piza-Alessandria 2:1, Busto Ars: Pro Patria-Reggiana 11:0, Pescara: Pescara-Padova 1:0. Stanje v tabeli je naslednje: Bari 46 točk, Pescara 42, Padova in Vicenza 41, Brescia 37, Novara in Spiezia 34, Piza 33, Alessandria 31, Pro Patria, Udinese 30, Siena in Fanfulla 29, Savona 28, Fiumana 22, Reggiana in Prato 21, Lucchese 9.

Kresovi pri nas v turških časih —

prvi brzojav — Kresovi ob kresu, veliki noči in božiču

Ljubljana, 22. junija. Beseda kres nam služi za dva pomena: za ime začeta poletja in za grmado. Razlikovati pa je treba med kresom in grmado; o grmadi navadno govorimo le, ko gre za sežiganje čarovnic, med tem ko je kres ogenj, ki navadno gori ob prazničnih dogodkih. Kresovi ob turških časih so pa nekaj posebnega in se razlikujejo tudi po velikosti od prazničnih kresov.

Kako je nastal običaj kresov

Običaj zažiganja kresov pri nas je tako star, da lahko samo uganemo, kako je nastal. Najbrž sega v poganske čase. Pozneje so sicer našli predniki zažigali kresove ob krščanskih praznikih, vendar to ne pomeni, da je bil običaj uveden šele po pokristjanjenju. Bolj zanesljivo pa je, da imajo kresovi verski izvor, toda že v poganski dobi. Nekateri domnevali, da so ljudje v poganski dobi s kresovi častili sonce kot božanstvo. Pozdravljali so rojstvo solca in dneve njegovega največjega zmagovalstva. Sonce je bilo ognjeno božanstvo, ki je dajalo toploto in svetlobo in razumljivo se zdi, da je bil ogenj njegov simbol ali celo poosebljenje. Pogani so častili tudi ogenj kot božanstvo. Zažiganje kresov je bilo nedvomno zvezano s slovesnostmi, obredi, ki so bili sčasom pozabljeni, vendar ne povsem. Od prastarih obredov je ostalo vsaj še posebno radostno razpoloženje ob zažigjanju kresov, rajanje ob kresu in petje. Tako ljudstvo pleše še dandanes v krogu ob kresovih in poje. Tudi skakanje čez ogenj je najbrž ostanek prastare obrednosti ob zažigjanju kresov.

Kresovi o različnih praznikih

Ljudstvo ni zažigalo kresov le ob kresu, temveč tudi ob raznih drugih praznikih. V poganski dobi so najbrž zažigali kresove ob začetku posameznih letnih časov, to se pravi ob rojstvu solca ob začetku zime, ob zmagi solca nad zimo v začetku pomladi in ob kresu, ob popolnem solnčnem zmagovalstvu. Še v krščanskih dobi so ljudje baje zažigali kresove med velikonočnimi prazniki. Pri tem je posebno zanimivo, da tam ne zažigajo kresov na kresni večer in da niti ne poznajo besede kres. Velikonočne kresove imenujejo vuzenice (velikonočne). Kresje za označitev časa prav tako ni v rabi. Namestu te besede pravijo »ivanje« in »ob ivanju«, to se pravi ob dnevu Ivana Krstnika. V starih časih so v nekaterih krajih zažigali kresove tudi zvečer pred dnevom sv. Cirila in Metoda. Morda je bilo še prazničnih dni, ki so jih praznovali z zažiganjem kresov, kar bi lahko sklepali po tem, da so se v novem času ob raznih slovesnih prilikah zažigali kresove.

Ko so kresovi naznanjali žalost

Kresovi pa niso bili vedno znatili veselja. V srednjem veku so uvedli zažiganje velikih kresov na gorah, da so z njimi naznanjali prihod Turkov. To so bili seveda posebne vrste kresovi, ki niso imeli mističnega izvora in jih ne smemo uvrščati med druge ob slovesnih prilikah. Ti kresovi so bili v resnici brzojavi, prvi brzojav pri nas. Vendar ta brzojav najbrž ni bil izumljen šele v srednjem veku, saj je znano, da so ljudje že v davni prošlosti s pomočjo ognja. Nekatera plemena divjakov se poslužujejo baje še danes tega optičnega brzojava.

Šiba božja

Ljudje so v starih časih šteli Turke med šibe božje. V srednjem veku je trepetala vsa Evropa pred Turki, največ razloga za strah so pa imeli seveda v obsejnih deželah, ki so mejile na turško ozemlje in bile dolgo torišče ropanja ter divjanja turških plemenitih vojsk. Ustno izročilo o turških vojskah je še vedno živo med ljudstvom, čeprav je od tistih časov, ko so Turki začeli napadati naše kraje, minilo že pol tisočletja.

Valvasor o kresovih

Valvasor je v svoji »Slavi vojvodine Kranjske« opisal tudi kresove, ki so jih zažigali ob turških napadih. Zapisal je, da »je Turek najbližji, čeprav neprijazen, in grozovit sosed vojvodine Kranjske; zato mora ta vedno paziti, da se utegne zavarovali pred grabljivim volkom in mu pokazati pot nazaj. V ta namen so zapovedana določena dogovorjena in svarična znamenja, med njimi tudi kresovi.« Našel je vse kresove v posameznih delih dežele. O kresovih na Gorenjskem pravi: »Na vrhovih visokih gora nagrmadijo velikanske množine drv, tako da jih je na kupu po več sto vozov. Zraven postavijo nekaj močnih, velikih nabitih možnarjev in streljo. Kadar torej hoče Turek vdreti, pa naj pride od katerega kolj konca (to se kmalu opazi, kajti z vseh treh krajev, kjer za kres pripravi kupi drv Turčiji najbližje stoji, se dajo pregledati vse točke in prehodi, po katerih bi mogel priti), tedaj da prva postojanka znamenje z močnim strelom in obenem prižge kres. Takoj potem, ko slišijo strel in ugledajo ogenj, dajo isto svarilno znamenje po vrsti naprej. Na ta način ve v dveh ali treh urah vsak v vsej deželi: sovražnik je tu, pripraviti se mora, da stopi nasproti in ga prepodi. — Tri znamenja gredo do Ljubljane in od tod na Gorenjsko, namreč v ta, prvi del Kranjske. Prav tako pošljejo znamenje, ki je prihitelo v mesto Ljubljano, od tod v oba druga dela. Iz glavnega mesta Ljubljane hiti sporočilo v prvi del, t. j. na Gorenjsko, iz kraja v kraj po tem vrstnem redu: 1. iz glavnega mesta Ljubljane 2. na Šmarno goro, odtod 3. v Gorenji Kamnik, odtod 4. na Šmarjetno goro pri Kranju; iz Kranja 5. v Radovljico k cerkvi sv. Petra; odtod 6. na Bled; potem na 7. Jesenice in končno 8. v Bled peč.«

Kresovi v drugih delih Kranjske

Največji pomen so imeli kresovi na Dolenjskem, ker so Turki napadali navadno od Dolenjske strani. O kresovih na Dolenjskem Valvasor pravi: »Od skrajne turške meje do glavnega mesta Ljubljane so po Dolenjskem kresovi tako urejeni, da se prihod Turkov kaj hitro zve. Kajti dedni sovražnik mora priti ali od Karlova in tam okrog ali pa na drugi strani od Petrinje in Siska; ti turški obsejni kraji so oddaljeni tri milje od naše dežele, tako da je od Mehrovega razgled povsod naokrog. Nekatera

kresišča so sicer v tretjem delu ali na srednjem Kranjskem, toda zaradi preglednosti naj sledi tu v tem redu: 1. Mehovo, 2. Metlika, 3. Črnomelj, 4. Hmeljnik, 5. Sv. Peter nad Žužemberkom, 6. Primskovo, 7. Višnja gora, 8. Sv. Magdalena pri Smarju, 9. glavno mesto Ljubljana.« — Na tako zvanem »Srednjem Kranjskem«, kakor so tedaj delili deželo, so bili kraji, odnosno vrhovi za prižiganje kresov določeni v tem redu: Vinica, Poljane (na gori Prelibeli), ostel na gori Škrlj, Fridrihtštajn pri Kočevju ali na gori nad Črnim potokom, Ribnica (pri Sv. Anji), Ortnek, Turjak (na Ločniku), Ig in Ljubljana. — Na Notranjskem je bilo 14 kresov, v Istriji, ki je tedaj tudi spadala pod Kranjsko, ni bilo tega posebnih kresišč, ker so bili obveščeni o prihodu Turkov po kresovih iz četrtega dela Kranjske.

Na nekdanja kresišča nas ne opozarjajo krajevna imena in ustno izročilo o kresovih v turških časih ni več posebno živo. Bolj živo so se ohranila v spominu nekdanja taborišča in na njena nas tudi spominjajo krajevna imena.

DNEVNE VESTI

— **Gospodarski potencial Dalmacije.** Agit podaja naslednji oris gospodarskega potenciala Dalmacije. Gospodarstvo Dalmacije sloni predvsem v kmetijstvu in živinorejstvu, na ribolovu in nekaterih važnih industrijah. Točen obseg vse gospodarske dejavnosti trenutno ni znan. Zadevno štetje bodo izveli letos. Kljub temu pa je mogoče vsaj v grobih obrisih očrtati pomen pokrajin, ki spadajo pod pristojnost dalmatinske vlade. V kmetijstvu so največji viri dohodkov vinoradništvo (600.000 hl), pridelovanje olja (povprečno okoli 31.000 stotov, kar je enako 80% vse dalmatinske proizvodnje), pridelovanje zdravilnih rož in končno čebelarstvo. Nezaodeno je pridelek pšenice in sočiva, deloma pa ga nadomesti prirele koruze, krompirja in zelja. Važna je sadjarstva, zlasti smokve, mandlji in višnje. Zelo je razširjena ovčarstva, ki izkorišča bome kraške pašnike (430.000 glav). Znamo manj redijo koz, govedi in prašiči. Izredno važen je ribolov (l. 1939. so ulovili okoli 6 milijonov kg rib v približni vrednosti 21 milijonov din). Ribolov izvršuje 15.000 ribičev, med njimi jih je 2.500 poklicnih. Faktor osnovnega pomena za sedanjost in bodoči razvoj Dalmacije so elektrarne: z izrabo vseh vodnih sil bi bilo mogoče doseči letno proizvodnjo 2.400 milijonov kWh. Ta količina bi mogla zalagati vso znano elektrokemijo in kovinsko industrijo, ki se že danes uspešno razvija. Od industrij je važna cementna v Spalatu z letno kapaciteto proizvodnje 70.000.000 stotov. Cementna industrija zaposluje 3.000 delavcev. Pomembne so tudi ladjedelnice v Spalatu, Trau in Curzoli, tovarna za konzerviranje rib v Comisi, farmakemikna industrija v Zari, tovarna za likerje v Zari in končno sijajno razvita turistična industrija. Dalmacija ima tudi nekaj rudarstva. Koplje bankist, lignit, marmor in kamen (Curzola).

— **Venezija bo podarila Trau leve sv. Marce.** 1. decembra letos bo poteklo 10 let, kar so bili v Trau razbiti levi. Venezija bo sedaj podarila mestu druge leve, ki jih bodo vzidali na kraje, kjer so bili prejšnji. Dva leva bo podarila venezijanska občina, tretjega banka sv. Marka in četrtega grofje Foscari.

— **Tečaj italijanskega jezika v Spalatu.** 25. februarja so se v Spalatu začeli tečaj italijanskega jezika. Obiskovalci jih je mnogo osnovnošolskih in srednješolskih učiteljev. Zaključke se je udeležil tudi komisar, ki je tečajnike nagovoril, ugotavljajoč da je mogoče le s temeljitejšim znanjem italijanskega razumeti duha in kulturo sodobne Italije.

— **Otvoritev prve umetniške razstave v Spalatu.** Na pobudo prefekta so priredili v Spalatu umetniško razstavo, ki se je udeležilo 11 spalatskih slikarjev s 35 slikami in 3 kiparji z 8 kipi. Dela so bila sprejeta na razstavo šele po oceni posebnega razsodišča. Razstava je v stari in elegantni palači Venezia del Conte.

— **Junaska mladeniča sta 16letni Ferdinand Dalmeri in 16letni Viktor Agnisti,** ki sta s spretnim, napornim delom rešila na jezeru Iseo Sulzano pri Bresciji življenje petih oseb, ki so se znašle sredi življenjsko nevarnega viharja v ladji, ki jo je premetaval vihar ko igralec ter jo zagnal proti najnevarnejšemu kraju. Oba mladeniča sta prejela nagrado, ker sta z vztrajnim, izrednim naporom spravila vseh pet oseb na kopno.

— **Delavci dobili milijon lir.** Ob priliki zbiranja srečk zakladnih bonov je imel posebno srečo delavec A. Floridi iz Rivane. Dobil je nagrado milijon lir.

— **Na polju slave sta padla milanska rojaka 22letni narednik Santo Togni in Aldo Tagliabue.** V Firenci je umrl znan skvadrist kapitan Atos De Luca. Pripadal je znanemu oddelku »Disperata«.

— **Italijanski novinarji pri M. Antonescuju.** Po 16 dnevnem poučnem potovanju po Romuniji so bili italijanski novinarji na poslovnem sestanku pri predsedniku Mihailu Antonescuju, ki se je z njimi ljubizno razgovarjal. Italijanski novinarji so odpotovali iz Bukarešte v domovino.

— **Zaključne tekme Ludi Juveniles v Firenci.** Ob priliki kulturnih manifestacij evropske mladine bodo te dni do 26. t. m. v Firenci sklepna kulturna in umetniška tekmovanja Ludi Juveniles.

— **Zastopstvo španske trgovine v Italiji.** V Genovi je bil ustanovljen poseben urad zastopstva španske trgovine »Delegacion de Orientacion Comercial«, ki bo v nadomestilo španske trgovinske zbornice v Italiji dajal vsa potrebna pojasnila, namasajoča se na obojestransko trgovinsko izmenjavo med Italijo ter Španijo.

— **Ustanova »Bruno Mussolini«.** Službeni list v Rimu objavlja, da je bila ustanova »Bruno Mussolini«, ki predvideva podeljevanje študijskih podpor v prid sirotam vojnih letalcev, povzdignjena v znanstveno podporno ustanovo, ki bo pod nadzorstvom letalskega ministra.

— **Strelišča ubila starko.** Med neurjem, ki je besnelo v okolici Garlasco pri Paviji, je treslo v drevo, pod katero se je zatekla pred ploho 61letna Marieta Lucca. Starko so našli pod drevesom vso ožgano in mrtvo.

— **Hrabra maderka.** Gina Farina, ki je nameščena pri tvrdki »Rinaldi« v Milano, je zelo hrabra mladenka. Nedavno je zajela tatu kolesa s tem, da ga je vrgla na tla in ga izročila stražniku. Sedaj je v drevozdru Corsica spet zaslačila tatu kolesa ter ga zadržala, dokler ni prišel organ javne varnosti, ki je 27letnega Guerina Buganza spravil na varno. Sina Farina je bila pohvaljena.

— **Nesreče.** Včeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnico naslednji ponesrečenci. Janez Zrimšek, 21letni delavec iz Begunj pri Cerklji, je stopil na žebelj in se močno ranil v stopalo desne noge. — Leopold Savli, 5letni sin zidarja iz Ljubljane, se je igral z drugimi otroci in med igro ga je nekdo zadel s kamnom v glavo ter ga občutno ranil. — Jurij Brozović, 32letni delavec iz Ljubljane, je v valji sode v skladišče in pri tej priliki ga je lega udarila ter mu zlomila levo roko. — Henrik Stražisar, 32letni posestnik z Raketa, je padel s kolesa in se potolkel na glavi. — Rešah Kanavici, 19letni slaščičar iz Ljubljane, se je močno urezal v levo.

— **Za povzdigo ribarstva na Hrvaškem.** Pri hrvaškem ministru za kmetijstvo je bil ustanovljen poseben oddelk za pospeševanje ribarstva. V bivši Jugoslaviji ribarstvu ni bila posvečena posebna pozornost. Hrvaška se zdaj prizadeva popraviti napake iz prejšnjih časov ter povzdigniti ribarstvo tako, da bo lahko znatno priložilo k prehrani prebivalstva. Že lani je dala hrvaška vlada za povzdigo ribarstva na razpolago 4 milijone kun. Letos je pa v proračunu določenih v ta namen 10 milijonov kun. Industrija ribjih konzerv se bo še bolj razvila. Za izvoz prihajajo v poštev v prvi vrsti sladkovodne ribe. Iz Hrvaške je šla prej približno polovica sladkovodnih rib v razne evropske države.

— **Sumljivo šepanje, ki je bilo kmalu pojasnjeno.** Ko se je 34letni Primož Sala iz Milana vračal domov z dela iz delavnice bratov Minotti v Milano, se je zadel njegovo šepanje službovalcu pazniku zelo sumljivo. Preiskal ga je natančno in našel v njegovih hlačah 5 kg bakra, ki ga je pri hoji zelo oviral. Sala je bil aretiran ter se bo večini že pobrane, ker je nabiralcev mnogo. Zrelih, prihodnje tedne pa bodo najbrž po moral zagovarjati v zvezi z drugim mapjsimi tatvinami.

— **15 let ječe in 300.000 lir globe.** Pred sodiščem v Viterbu so bili obsojeni zaradi nedopustnih spekulacij z živili, ki so vsebovala škodljive snovi. Arturo Vergati na sedem let ječe in 200.000 lir globe, Julij Grani na pet let ječe in 60.000 lir globe, Asunta Perucci na tri leta in štiri mesece ječe in 40.000 lir globe, skupno na 15 let ječe in 300.000 lir globe.

— **Sedem bratov pod orožjem.** Foggia se ponaša z rodbino D'Elia, ki ima sedem sinov pod orožjem: Alojz iz l. 1910, Josip iz l. 1912, Lenart iz l. 1914, Dominik iz l. 1915, Anton iz l. 1920, Franc iz l. 1921 in Angel, roj. l. 1922.

IZ LJUBLJANE

— **1. Prehladna nedelja za kopanje.** Zadnje dni imamo neprijetno vreme, kakor da se je začela že jesen. Dan za dnem pih burja, ki pa ne raznese oblakov. Tudi dežja ni. Prav tako nezanesljivo vreme je bilo večer in ljudje niso vedeli, ali bo deževalo ali se pa bo zjasnilo. Zato so tudi mnogi ostali doma. V kopališčih je bil slab obisk, ker je bilo vreme prehladno za kopanje, odnosno solnčenje. Precej ljudi se je zabavalo z nabiranjem borovnic, ki jih je zdaj največ.

— **Izredno močan veter, podoben skoraj viharju je zaplesal nad ljubljansko kotlino danes ponoči.** Zvižgal je okrog vogalov, kakor ostrba burja pozimi, po hišah so loptala vrata in okna, da so morali ljudje vstajati in jih zapirati. Nebo je bilo skoraj jasno, preden se je začel ta ples, ko se je pa veter poleg, so zakrili nebo oblaki in davi je kazalo na dež. Tudi včeraj se je vreme ves dan kisalo, a dežja ni bilo. Že včeraj je bilo precej hladno, še bolj pa danes. Nič ne kaže, da smo imeli včeraj prvi poletni dan.

— **Druge sklepna produkcija gojencev srednje glasbene šole in glasbene akademije bo danes ob 18.15 v veliki filharmonični dvorani.** Na sporedu so skladbe za klavir, petje, violino in rog. Sporedi, ki veljajo kot vstopnice, so v predprodaji v Matični knjarni.

— **Umetniška razstava Franceta Goršeta in Mihe Maleša v Jakopičevem paviljonu je na željo mnogih ljubiteljev naše umetnosti, ki še do sedaj niso imeli prilike, ogledati si to pomembno razstavo, podaljšana do konca tega meseca, t. j. do 30. junija.** Opazujemo na to in pripomočemo to pomembno razstavo! Tudi zbiranje izmed vsakih 50 obiskovalcev bo eden zadel umetniško podobo, ki je na ogled v razstavnih prostorih — bo vsled tega šele ob zaključku razstave.

— **Postaja električne cestne železnice je z ogle Zvezde premaknjena proti urušilski cerkvi na sred Zvezde, na kar opazujemo vse prebivalstvo, da ne bo zmede. Vse, ki se voziijo a tramvajem, pa opominjamo da je v vsakem vozu ob izhodu predalce za rabljene vozne listke, da jih ne bodo več metali po tleh in smetili vovoz ter ulice. Sicer je pa tudi v bližini vsake postaje kosček za smeti, kamor naj vrže rabljeno vozovnico tisti, ki je ni dal že v predalce v vozu.**

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 18. in 19.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41
Največji argentinski film: — Pretresljiva ljubljanska drama
— **Zavržena**
V gl. vlogah najsl. argentinski umetniki: Libertad Lamarque — Augustin Irusta — Sebastian Chiola — Režija: Saslavsky.

KINO UNION — TELEFON 22-21
Vseh vrst športa v zvezi z ljubiznjo prikazuje zanimiv film
Nesrečna ljubezen
V glavnih vlogah: Erminio Spalla.

KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Car lepih melodij, ogledite, temperamentne ljubiteljske in drzne bikioborbe v filmu
Toreadorjeva ljubezen
Consuelo Franco in Carlos Lopez

Razdelitev nagrad za umetniško-kulturno tekmovalanje Dopilavora

Dne 24. junija bo v prostorih Dopilavora Oboroženih sil nagraditev najboljših udeležencev v umetniško-kulturnih tekmah, ki jih je organiziral Dopilavoro sam na dan Dneva Vojaka. Nagradjena dela bodo razstavljena v prostorih Dopilavora. Manifestacija se bo zaključila s kinematografsko predstavo za čete.

Nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki Komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakonca Kogovšek Anton in Antonija, Smrečje št. 28, občina Sv. Jost nad Vrhniko ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

ma strankama je doseženo, da je občini znižana obrestna mera od 6 in pol na 5 in pol odstotkov. Obenem pa so dani občini ugodni odplačilni pogoji. Vsi občani so z zadovoljstvom sprejeli to na znanje in z zaupanjem zro v gospodarstvo trebanjske občine pod vodstvom komisarja g. Bana. Na drugi strani pa gre za ugodno rešitev tega pretečega vprašanja vsa zahvala tudi trebanjski posojilnici, zlasti uvidevnosti njenega ravnatelja g. Tomšiča, ki je že popovno dokazal svoje razumevanje za uspešen dvig vsega gospodarstva v tej dolini, kadar koli je bila pomoč ugodnega dolenjskega denarnega zavoda pri tem potrebna.

Maleš - Goršetova razstava

Ljubljana, 22. junija. Sredi rož in zelenja vabita dva snežnobela kipa, predstavljajoča menda pomlad in delavko, v Jakopičevem paviljonu na razstavo obeh naših odličnih umetnikov. Pri vstopu prejemete katalog, ki je po svoji vsebini in opremi drag spomin na obisk. V treh sobah so Malešove slike in risbe.

Ljubljancem so zadnja leta marljivo obiskovali Dolenjsko. Tu jo najdejo takorekoč upodobljeno. Pozdravlja te prijazna vasica Gabrijela pri Mokronogu, iz čigar okolice je še več slik, zlasti ona s Kumom. Kopalci in kopalke v naravnih preprostosti ti pokažejo, da smo sredi sezone. Tivolski park, ta biser Ljubljane, se predstavi v vseh letnih časih, tja v zimski dan, ko je grad v snežnem metežu. Gledamo naš Krim z njegovo nizavsko okolico.

Na obisk Adrijte te spominjo slike obale, in lepih pomorskih krajev. V otroško dušo se zamisliš ob pogledu na sliko: Deklica s punčko in Miklavževo darilce. Cvetlice in vrtnice so tako naslikane, da se ti zdi, da imaš pred seboj kopice rdečih rož. Tudi iz živalskega življenja je nekaj ljubkih podob. Da očutite različne risbe mojstra Maleša, je naravno.

Stopiš v zadnjo sobo, kjer razstavlja Gorše kiparska dela. Vstopiš kakor v svetišče. Tu božanstveno kraljujejo bela tela. Ob straneh glave — portreti, v sredini pa kipi: »Oznajenja, z deško milino.

Kot uteleseno stremljenje nove dobe po reku: »Zdrav duh v zdravem telesu«, je pa kip Amakonke v vsem slaju. Umetnik je upodobil gib iz metanja krogle ali kopa tako resnično in vzvišeno, da obstane kot zamaknjen in občuduje napredek slovenske umetnosti. Kip spada v ta, na tej razstavi tolikanj proslavljeni tivolski park kot znamenje mladini, ki najde sproščeno energijo, kakor se je izrazil inozemski vseučiliški profesor, ki je pred leti predaval na naši univerzi.

Kot prikovan obstaneš pred kipom »Zvečar vstaja«. Kip govori in svari sve! Gotovo bo našel mesto v kateri naših bazilik. Vso težo dela predstavlja »Težak«. — Premisljuje ob kipi: Magdalena, Poletje, Radovednost in drugih.

Markanten je relief škofa Barage, indijanskega misijonarja. Zapuščena razstava hvalježen umetnikom za velik užitek.

PAPRIKA MARICH

Pepe rosso italiano garantito puro! In vendita presso i migliori negozianti di generi alimentari e commestibili.

(italijanski rdeči poper z jamčeno čist! V prodaji pri boljših trgovcih jestvin in kolonialnega blaga.

TORRE ANN. CENTRALE (NAPOLI) DITTA M. MARICH

DARMOL najboljšo odvajalno sredstvo

OTROCKI RDEČIH LIC so ponos naših mater. Bledolčnim otrokom dajte piti Ambrozevo medicino, ki jo dobite v Medarni — Ljubljana, Židovska ulica 6.

FASADE, VRTE OGRAJE ter vsa stavbna dela izvršuje in se priporoča stavbno podjetje — Rudolf Terčelj pri novi šišenski cerkvi.

MLADA DAMA, ki je včeraj okrog 6. (18.) ure odločila med nabiranjem poljskega cvetja belomodro ročno torbico in rokavice prosi dotično boljše družbo, obstoječo iz dveh gospodov in več dam, ki je šla v smeri od gostilne pri »Katrce« proti Levčevi ulici in torbico pobrala — da jo odda v oglasnem »delku« Slovenskega Naroda — pod šifro »Ključec«.

Gorizia — solnčno mesto

Nekaj zgodovinskih podatkov — Razvoj mesta v zadnjih letih — Velike spremembe

Gorizia, v prvi polovici junija slava Gorizije ni zasidrana le v milem podnebnju, ampak tudi v mikavni zunanji podobi prelepega mesta ob zeleno modrem Isonzu, ki je o njem zapisal pisatelj Marchar, da je lep kot malahit, diven kakor pravljica, da ni menda na svetu krasnejše reke kakor je Isonzo. In tudi ta lega vtiska Goriziji poseben čar. Sedaj v juniju se 'krasna reka preliva v bistri sinjini, ki vabi in kliče.

Zgodovinski simbol Gorizije

Če stopiš v rani junjski uri po široki drevoredni cesti Viale Gabriele d'Annunzio do staroslovanske gorizjskega gradu, ki pomno kraljuje nad mestom, se širi pogled po okoliški plodni zemlji, ki se kopije v jutranjem sončnem svitu. Ne samo proti Vipaccu, Colliu ter dolini Isonza, ampak tudi k prostorni, rodovitni Furlaniji sega oko, ki se ne more naučiti prirodnih lepot. In potem se pomudi pozornost v smeri Costagrove, kjer so pokopani pregnani francoski kralj Karol X. ter njegova sorodnika vojvoda augulemski s soporo in grof Chambord. Obstanek in zres po lepo urejenih nasadih okoli gradu, ki je dobil po prvi svetovni vojni prijetnejšo, bolj urejeno okolico.

Oka, starodavni gorizjski grad je pravi zgodovinski simbol sončne Gorizije; do uporabe topov ni bil nikdar zavzet. Do začetka 14. stol. je bil grad stalna, pozneje pa začasna rezidenca gorizjskih grofov. Tukaj je tudi najzanimivejši spomenik starega mesta, starinske cerkve sv. Duha, ki so jo zgradili pl. Rabatta l. 1398. Ta cerkva je najstarejša gorizjska cerkev stavba. Nekateri domnevajo, da je bila zgrajena že l. 1299.

Ob pobodu pa so naslonjene najstarejše hiše starega mesta, ki ga je obkrožalo zidovje, ki so ga postavili Benečani. V tem starem mestnem delu so stanovali uradniki ter slugi gorizjskih grofov, dokler ni prešla ta naselbina svojega mestnega privilegija po grofu Henrik II. Tukaj je starodavni mestni emporij Rastello. Meščani ter okoličan sta našla že od nekdaj v rastlinskih trgovinah vsega, kar sta potrebovala. Še danes je po Rastellu v dopoldanskih urah zelo živahno, predvsem pa na tržni dan ob četrtni. Tedaj so tudi vse bližnje gostilne nabito polne okoliških gospodarjev in kmetov. Tako je ob slavnem Rastellu ter bližnjih ulicah pestro nanizana davna, ki se krepko odraža ob nešteti sodobno urejenih, pa tudi starejših renesančno baročnih vilah, med katerimi je mnogo takšnih z zanimivo zgodovino.

Gorizia je danes kakor en sam prostran, z zelenjem bogato porasčen vrt, ki vzbuja občutek prijetnosti. Dolim pride v Trieste več ko 3000 prebivalcev na kvadratni km, jih pride v Gorizijo okoli 1200. To število nam pove, da je Gorizia zidana bolj na široko med vrtovi, toda z nižjimi hišami ko v Trieste.

Sredi Gorizije se dviga starodavni grad, s katerega imaš prelep razgled na vse strani te čudovito plodne, valovite pokrajine. V senci tega gradu je vzniknila, rasla ter skopnela slava gorizjskih grofov.

Grof Lenart poslednji svojega rodu

Stari gorizjski meščani še danes zelo radi pripovedujejo o poslednjih dveh gorizjskih grofih ter o propadu njihove oblasti. Predzadnji gorizjski grof je bil Henrik. Bil je znan kot pijanec, potkal se je po gorizjskih gostilnah ter celo svojim otrokom sredi noči nalival vina v usta. Če

jim vino ni prišlo, je bil Henrik tako vznemirljiv, da jih ni hotel priznati za svoje. Bil je zelo sirov, nazadnje ga je dala žena zapreti v neki grad. Njegov sin Lenart je bil poslednji svojega rodu. Ni bil pijanec kakor oče, vendar ga oblast ni zanimala. Pokopali so ga v gorizjski stolnici. Z njim je izumrl rod Lurngauskih grofov.

Preobrazba sončnega mesta

V letih po prvi svetovni vojni je doživela Gorizia znatne zunanje spremembe. Tako je nastala nova Gorizia, ki je še lepša, še mikavnejša, kakor je bila prejšnja Gorizia. Novo lice je dobila Gorizia predvsem po številnih predorih ter preureditvah.

Precej drugačno lice je dobilo v zadnjem desetletju gorizjsko središče. Piazza della Vittoria. Stavbo nekdanje vojašnice sivega časnega avstrijskega 47. pešpolka so porušili, tako da je pridobila prelepa cerkev sv. Ignacija na svoji zunanji učinkovitosti. K okrepljeni celotnega vtiska je pripomogla tudi sodobna preureditev nezazidanega prostora ob nekdanjem poslopju okrajnega glavarstva, sedanjih vladnih palači. Predor temeljito spremembo vsega bližnjega okoliša sivega časnega avstrijskega samostanskega kompleksa je pomagal preoblikovati ves ta mestni del, ki ga je nova, sodobna ulica Roma zelo povzdignila ter olesnala. Drugi cestni predor je ob ulici Via Crispi. Pred prvo svetovno vojno je omogočal zvezo med Corsom in stolničnim mestnim delom skromen prehod za pešce ob poslopju nekdanje realke. S predorom ob lepi, široki ulici Via Crispi, je ustvarjena neposredna zveza med Corsom ter starim mestnim delom ob stolnici sv. Hilarija. Hkrati pa ta preureditev v smeri nove ulice Via Crispi zelo dopolnjuje zasnovo temeljitejših sprememb ob ulici Via Roma ter na nekdanjem prostoru uršulinskega samostana, ki se je pozneje preselil proti Livadi.

Velike spremembe so nastale tudi na nekdanjem Kormu in Katarininem trgu. Nastala je nova, asfaltirana ulica Via S. Pellico, na prostoru starinskega Katarininega trga pa se je izoblikoval nov, prostran trg z ličnimi hišami, ki je dobil svoje ime po Italijanu Balbu.

Pa še polno drugih preureditev, ki so povečale lepoto in čar sončne Gorizije. Naj omenim povsem novo lice, ki ga kaže Gorizia na kraju, kjer je bila stara gorizjska mestna trdnjava. Tukaj se dviga pomno reprezentativna poštna palača. Sodoben stolp tvori prezanjivo stilno nasprotje s čebulasto izbočenima, markantnima zvonicama bližnje cerkve sv. Ignacija. Tam na sprati, kjer je bilo v letih pred prvo svetovno vojno pomožno izvoziško tržišče, pa je bila po koncu vojne zgrajena nova, hitenostno urejena pokrita trdnjava s pridruženim ribarnico. Tukaj je sedaj v juniju živahno vrvenje. Gospodinj se vedno povprašujejo po prvem grahu in beluših, po fižolu v stročju in melancanah. Češnje niso že precej časa sem vedno aktualne, nova jabolka in hruške pritegujejo dobre mamice, ki mislijo vedno na to, kar bi bilo ljubljeno deci trenutno najbolj pri srcu. Izvoziška sezona je tudi v polnem teku, od zore do mraka je na stotine in stotine rok na delu v eksportnih skladiščih s središčem v ulici Via Morelli.

Ne tramvaj, temveč avtobus

Velikopotezno preobrazbo Gorizije v zadnjih dveh desetletjih opaziš predvsem pri cestah, ulicah in trgih. Vse je asfaltirano. Asfaltirane so tudi glavne prometne žile, ki vodijo iz mestnega središča v osrčje do-

line Vipacca, Isonza, Collija, Carsa in Furlanije. Po teh asfaltiranih, širokih cestah drsijo avtobusi prometne družbe inž. Ribl, ki vzorno oskrbuje nemoten avtobusni promet po tistih področjih pokrajine Gorizia, kjer ni železniških zvez.

Omenjena družba je zagotovila meščanom tudi udoben avtobusni promet, ki veže obe železniški postaji Gorizia Centrale (svoječasni južni kolodvor) ter Gorizia Montesanto (svoječasni državni kolodvor) z rednim, neprekinjenim obratovanjem. V letih pred prvo svetovno vojno je bil v Goriziji tramvajski promet z glavno progo k obema postajama ter stransko progo k odcepom izpred vodnjaka pri cerkvi sv. Ignacija skozi Rastello ter stari mestni del. Pokazalo pa se je, da tramvajski promet ne ustreza prometnim nalogam v mestu, ki je tako podolgovato oblikovano kakor je Gorizia. Uvedli so zaradi tega avtobusni promet. Avtobusna vozila, ki oskrbujejo tudi promet v Salcano in druge okoliške naselbine, so udobno, smotno urejena.

Spredaj je vozač, zadaj sprevednik. Zada vstopaš, spredaj izstopaš. Čim izstopi pri sprednjih vratih zadnji potnik, potegne vozač zavoro in istočasno, ko se zapro vrata, se umakne tudi stopnišče. Če je bil morebiti kdo na postajališču, ki bi bil rad vstopil pri sprednjih vratih, se je brzdilo zmotil. Moral se je potruditi k zadnjim vratom in tam vstopiti.

Čudovito lepa okolica

Gorizia ima čudovito lego: je v osrčju slikovite pokrajine. Po bližnjem Carsu Srečjuješ nemalokrat pokrajinske motive, ki spominjajo na puščavo. Ob južnem robu te pokrajine se odpira sinje morje, ljudje živijo ob ribolovu; ob severnem robu pa se preživljajo ljudje od starstva, mlekarstva, ovčereje. Alpski svet. Po planoti Tarnove uspevata rž in ječmen. Tako se tukaj stikata alpski in kraški svet, morje in tisti predel gorizjske okolice, kjer mu vtiškata murva in oljka pečat razkošno zraslega vrta iz sredozemskega področja.

Sevastopolj — ena najmočnejših trdnjav

Graditi so jo začeli na pobudo kneza Potemkina

Nemški nastok na Sevastopolj pomeni obleganje najmočnejše trdnjave Sovjetske Rusije in eno najmočnejših na vsem svetu. Po svojih lesenih vseh ali kulisa znani ruski knez Potemkin je prišel v vojno zgodovino, ker je na svojih potovanjih po Krimu spoznal strateški pomen Črnomoške zaliva na jugozapadnem koncu polotoka. Leta 1783. je odstopil zadnji turški han Krim iz strahu pred rusko invazijsko vojsko in knez Potemkin je takoj po njegovi kapitulaciji odredil vse potrebno, da se priča obnovitvena dela na razvalinah rimskega mesta Sebastopolisa, da bi zgradil na razvalinah srednjeveškega trgovskega mesta Kormun in tatarske naselbine Ahtiar rusko suhozemno in pomorsko trdnjavo Sevastopol.

Na južni strani se razprostira od vzhoda v zahod segajoče krasno pristanišče, ki ostane z redkimi izjemami skozi vse leto brez ledu. Pristanišče je dolgo od vzhoda do zahoda rečice Černaja 7 km. Največja širina pa znaša dober kilometer, globina morja pa okrog 18 m. Knez Potemkin je poskrbel, da se obala z bližnjim zaledjem hitro utrjevala. Njegovi nasledniki so to delo nadaljevali. Sevastopolj je postal vedno močnejša trdnjava.

Sredi preteklega stoletja je ruski car Nikolaj I. v precevanju svojih moči in zanašajoč se na razcepjenost evropskih držav mislil, da je nastopil ugoden trenutek za uresničitev politične oporoke Petra Velikega. Rusija naj bi pogoltna Turke iz Evrope, zasedla Dardanele ter razširila svoj vpliv na Balkan in znaten del ostale Evrope. Pod pretezo preganjanja pravoslavnih kristjanov po Turkih je poslal ruski car na Krim 40.000 moč brojno vojsko, turški sultan mu je pa odgovoril 4. oktobra 1853 z vojno napovedjo. Ko je iz Sevastopola prihajajoče rusko brodogradje pri Snopi porazilo turško brodogradje in ko je car odločil posredovati predlog evropskih velešil, sta poslali Anglija in Francija svoje vojno bro-

dovje na Črno morje. Posledica tega koraka je bila krimska vojna, v kateri so bili preleti potoki krvi in ki je bilo njeno središče obleganje Sevastopola.

V oktobru 1854 je bilo obkoljevanje trdnjave zaključeno. Pritisnila je zima. Zdravstvene razmere so bile pomamljive. Hud mraz je zahteval med obleganci in oblegovci velike žrtve. V zimskih mesecih 1854-55. so bili prvi v zgodovini vojne izkopani strelski jarki ki so igrali v prvi svetovni vojni tako važno vlogo. Več mesecev je trajalo obleganje in bitke so bile zelo krvave. 10. septembra 1855 je bil končno zlomljen ruski odpor in Rusi so 'prazni' mesto s trdnjavo vred. Oboje je bilo v razvalinah. S tem je bila krimska vojna končana.

Novo mesto Sevastopolj je zgrajeno ob južnem zalivu in dviga se amfiteatralno na hribovitem ozemlju, kamor vodijo iz pristanišča kremenita stopnišča. Ladjedelnice, čolki, vojašnice, utrbe, močni bunkerji in večnoma v skale izkapanne trdnjavske naprave pokrivajo hribovito zemljišče okrog Sevastopolja, ki je eno najmočnejših pomorskih trdnjav na svetu. Sovjeti so izrabili zadnjo zimo zato, da so se bolj utrdili vse ozemlje okrog Sevastopolja, kjer so zgradili nove ovire. Zda se bje krvava borba za zadnjo rusko utrjeno postojanko na Krimu.

Novorojenčki postajajo večji

Najnovejša raziskavanja so pokazala, da novorojenčki pridobivajo na velikosti in teži. Opazovali so okrog 6000 novorojenčkov in ugotovili, da se je dvignila njihova povprečna velikost ob rojstvu od 50 na 51,1 cm. V zvezi s tem narašča tudi teža, ki se je povečala od 3200 na 3400 km. To je seveda povprečna teža novorojenčkov. Zlasti zanimivo je dejstvo, da se je istočasno s povečanjem teže in velikosti novorojenčkov podaljšala tudi doživetost mater povprečno za pet dni.

Pospeševanje ribarstva v Bolgariji

Z začetkom sedanje vojne je pripadla ribam kot hrani v viru sirovini tudi v jugovzhodni Evropi važna vloga, zlasti olkar so bili uvedeni v vseh državah jugovzhodne Evrope brezmejni dnevi. Bolgarska vlada je zlaž sklenila postaviti ribarstvo na novo podlago. S posebno uredbo je bil urejen ribolov ter razdeljevanje, predelava, prevoz in prodaja rib. Ustanovljen so bili posebni inspektorati, ki naj takoj izdelajo obširen načrt za organizacijo ribolova. Vsi poklicni ribiči z vsem inventarjem vred spadajo pod določbe o civilni mobilizaciji in organizaciji se morajo v delovne skupine.

S temi ukrepi hoče bolgarska vlada povzigniti ribarstvo. Bolgarska, kmetijska in združena banka bo dala na razpolago večje kredite za nabavo ribiških potrebščin. Zagotovljena bodo tudi pogonska sredstva, v kolikor jih rabijo ribiči. Za prevoz rib bo posebej poskrbljeno in razdeljevalci bodo morali paziti, da bodo ribe pravilno razdeljene. Industrija ribjih konzerv bo modernizirana. Cene posrednih vrst rib bodo maksimirane. Ribe naj postanejo prava ljudska hrana in nadomestilo za druga živila, ki jih Bolgariji primanjkuje. Leta 1936. so nalovili bolgarski ribiči v Črnem morju okrog 2.300.000 kg rib, predlanskim pa nad 5.000.000 kg. Letos je pa v načrtu še večji razmah ribolova.

Poenostavljenje slovaške uprave

Slovaška vlada je sklenila poenostaviti javno upravo. Po koncentraciji bank, združitvi zavarovalnic in ustanovitvi vrhovnega preskrbovalnega urada, ki ni prevzel samo poslov centralne za preskrbo in razdeljevanje življenjskih potrebščin, temveč tudi ene urada za cene in delovnega urada, so se pričela pogajanja za razdelitev poslov centralnega gospodarskega urada za arizacijo. Ta zavod in tudi državni zemljiški urad bosta likvidirala. Njuni posli preidejo na gospodarsko ministrstvo, ki je izgubilo nekaj svojih kompetenc z ustanovitvijo vrhovnega preskrbovalnega urada. Poenostavljenje javne uprave bo prineslo Slovaški znatne prihranke na delovnih stroških in denarnih sredstvih.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

Tedaj sem spoznala, da si razlaga moj molk kot posledico utrujenosti; še na misel mi ni hodilo, da se bojim tega prihoda v Manderley, naj sem prej še tako hrepenela po njem. Zda, ko je bil trenutek blizu, bi ga bila rada odločila; najljubše bi mi bilo, da bi bila ustavila pred kakšno gostilno ob cesti, stopila v kavarnico in sedla k skromnemu kamnu. Mar bi bila popotnica, kakršna si bodi, ženica, zaljubljena v moža. Samo ne jaz, soproga Maksima de Winterja, ki prvič prihajam v Manderley. Svingala sva skozi toliko krajev, in okna hiše so nama prijazno pomežikavala. Žena z otrokom v naročju se mi je nasmehnila izpred hišnih vrat; mož je ta čas s kotičem v roki stopal proti vodnjaku...

Rada bi bila izmed njih: sosed, recimo, in zvečer bi Maksim kadil pipo in slonel na vrtni ograji, ves ponosen na lepo boidko, ki raste tako visoko in ki jo je sam vsadil; jaz pa bi se ta čas snažna kakor mačica sukala okrog loncev in pripravljala mizo za večerjo. Na jedilni omari bi glasno tiktakala budilka, zraven nje bi stala vrsta svetlih bakrenih posod; po večerji bi Maksim čital časnik, jaz pa bi si vzela iz predala jedilne omare velik kup šivanja. Bilo bi mirno, varno življenje in toliko lažje od najinega.

»Se dve milj,« se je Maksim oglašil; »vidiš tamle na robu hriba tisti veliki pas dreves, ki se nagibljejo proti dolini? Tudi košček morja se vidi... Tam v sredi je Manderley. To so gozdi.«

Bledo sem se nasmehnila, odgovorila mu nisem.

25 Čutila sem ostro bolečino v prsih in neprijetno slabost, ki je nisem mogla premagati. Vsa vesela vznemirljivosti je bila izginila, daleč je bil moj blaženi ponos. Bila sem kakor otrok, ki ga prikratk peljejo v šolo, ali kakor neizkušena majhna služkinja, ki ni še nikoli zapustila doma, zdaj pa gre iskat dela. Tisto malce zaupanja vase, ki sem ga bila dobila v prvih tednih zakonskega življenja, se je bilo skrčilo v cunjico, s katero se je veter igral; zdelo se mi je, da sem pozabila celo najpreprostejša pravila življenjske modrosti; vsekar nisem več vedela, kje je desnica in kje levica, kdaj naj stojim, kdaj naj sedem in kako se moram obračati za mizo...

»Da sem na tvojem mestu, bi odložil dežni plašč,« je rekel Maksim in mi pomežiknil, »saj tod ni deževalo... In tisti smešni kožušček si povpram... Ubožica draga, tako nanaglo ma sem te odpeljal; vem, da bi bila rada kupila v Londonu kdo ve koliko oblek.«

»Meni je malo do njih, če tebi ni,« sem odgovorila.

»Večina žensk misli samo na obleko,« je raztreseno dejal. Prevzela sva ovinek in dospela na križemotje, kjer se je pričel visok zid.

»Evo, tukaj sva.« Novo čustvo je drhtelo v Maksimovem glasu; jaz sem se bila oboroč prišla za usnjeno blazino na sedežu.

Cesta je zavijala; pred nama na levi je stala hišica, vstrice katere so vodila visoka mrežna vrata v dolg drevored. Ko sva zavozila noter, sem videla za temnim oknom hišice več obrazov, ki so naju skrivaj opazovali; majhen otrok je skozi zadnja vrata ušel iz hiše in se zagledal v naju s širokimi, radovednimi očmi. Stisnila sem se na sedežu, srce mi je močno utripalo; vedela sem, kaj pomenijo ti obrazi za oknom in zakaj naju otrok tako gleda.

Hoteli so videti, kakšna sem. Zamišljala sem si, kako šušljajo v kuhinji in kako jih sila smeh. »Koj naj vrh klobučka smo videli,« pravijo, »obrazu ni hotela pokazati. Eh, kaj, jutri se bo že vedelo, kakšna je. Iz hiše nam bodo prišli povedati.« Maksim je menda nazadnje uganil mojo preplašenost, kajti v tem, ko je govoril, me je prijel za roko in jo poljubil.

»Ne smeš se ustrašiti, če boš opazila nekoliko radovednosti. Vsi bodo hoteli vedeti, kakšna si. Bržkone že nekaj tednov ne govore o ničemer drugem. A tebi ni treba drugega, kakor da ostaneš, kakršna si, pa ti bodo vsi ležali ob nogah. In zastran hiše ne skrbi, saj imamo gospo Danversovo, ki misli na vse. Pusti jo, naj dela, kakor ve, da je prav. Originalna je; izprva bo proti tebi nekoliko udržana, a nikar si ne daj imponirati od nje. Navado ima takšno. Vidiš tistole grmovje? Kadar hidrangeje cveto, so na pogled kakor sinja stena.«

Nisem mu odgovorila; mislila sem na dekletce, ki je bilo pred tolikimi leti kupilo v vaški prodajalni razglednico in presrečno stopilo na sonce, obračaje jo v rokah. »Kako lepa bo v mojem albumu... Manderley: kakšno lepo ime!« In zda bo Manderley moj dom. Hodila bom po tem drevoredu, ki mi je danes še neznan in tu, in bom poznala vsak kamen in vsak ovinek; opazovala bom vrtnarje pri delu in jih hvalila, tu, ker so razredčili grmovje, tam, ker so obrezali vejice. Tudi v vrtnarjevi hišici se bom ustavila na kratek obisk... »Nu, kako je danes z nogo?« In starka, ki ne bo več radovedna, me bo povabila v svojo kuhinjo. Zavidala sem Maksimu, ki je bil tako nepriljen in neskrben; nasmehem na njegovih ustnicah je pričal, kako srečen je, da se vrača domov.

Daleč, kar predaleč se se mi je zdel čas, ko se bom tudi jaz tako nepriljeno smehljala. Zelela sem, da bi prišel kmalu, pa najsi bi bila takrat že stara, sivolasa in slabih nog, zdavnaj privajena tej zemlji in različna, oh, tako različna od plahega, omočnega bitja, kakršno sem zdaj.

Mrežna vrata so se bila civiliz zaprla za nama, prašne glavne ceste ni bilo več videti; in zdajci sem se zavedala, da to ni drevored, kakor sem si ga zamišljala v Manderleyu: lepa, široka, s peskom posuta ploskev, obrobjena z zeleno travo, ki priča o pridni negi z grabljami in metlo. Ta drevored je zavijal sem ter tja, se krotovil kakor kača in ni bil ponekod nič širji od steze; visoka drevesa so ga spremljala kakor stebrenik, in njih veje so se izprepletale in objemale ter tvorile oboke, ki so nalikovali ladjam v cerkvah. Niti opoldansko solnce ni moglo predreti teh gosto zaraščenih listnatih gmot; le tu pa tam je kakor tekoče zlato risala na tleh lisa tople svetlobe. Na glavni cesti mi je pihala v obraz živahna sapica, ki je enakomerno pozibavala travo ob plotovih; tu ni bilo čuti niti najmanjšega diha. Se motor je brnel drugače, nekam globlje in bolj pridušeno. Nato se je jel drevored spuščati proti dolini; drevesa so nama prihajala naproti, visoke bukke s svetlimi, gladkimi debli, ki so jim široke veje nihale sem ter tja, in druga drevesa, ki jim nisem vedela imen; primikala so se tako blizu, da bi se jih bila lahko dotaknila z roko. Prevzela sva mostič čez potok; cesta, ki ni bila cesta, se je odvijala kar naprej, se kakor začaran trak vijugala sem ter tja po temnih, tihih gozdih in naju vodila morda v najgloblje osrčje lesov; in nikjer ni bilo videti ne jase ne prostora, na katerem bi stala hiša.